

Երբ ու մտաւոր ծննդավայրերուն: Երբ խառնուրդ կ'ըլսեմ, մի հասկնաք՝ խառնաշիւթ, անճահ, անդարդ: Ներդաշնակութիւնն է աւոր լեզունն ընտրող գիծը. սահուն, սիրուն: Ինչ որ լեզուն կը գեղեցկացնէ, զայն ճապարակութենէ կ'ազատէ, ճկուն ու ջղուտ կը դարձնէ, զայն կ'առնէ Սարուխան երկու դաւառաբարբառներէն ու կը յօրինէ Սարուխանեան գրական լեզուն — լաւագոյն լուծումը առանց պայքարին: Ու նա ուղեց այդ լուծման յանգիլ, քանի որ նպատակն էր ոչ լոկ

կովկասահայուն, եւ ոչ լոկ թրքահայուն, այլ երկուքին ալ ծառայել, երկուքն ալ հասկցուիլ, եւ երկուքն ալ դրդել համոզել՝ զիրար ճանչնալու, հասկնալու, իրարու գործակցելու: Հաշտութիւնը զոր կնքած են Սարուխանի գրչին ներքեւ արեւելեան եւ արեւմտեան հայերէնները, պէտք էր ախրել կովկասահայուն եւ թրքահայուն, Պոլսոյ եւ Թիֆլիսի մէջ: Լեզուն խորհրդանիշն էր այն դազափարականին, որուն նուիրուած էր Սարուխան իւր գրականութեամբ:

Ի ՄԵԾԱՊԱՅԾԱՌ ԱՌՈՒՐ

ՅՈՐԵԼԵԱՆ ՀԱՆԴԻՍԻ ԳՐԱԿԱՆ ԿԱՍՏԱԿՈՅՆ

ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՏԵԱՌՆ ԱՌԱՔԵԼԻ ՍԱՐՈՒԽԱՆԵԱՆՑ

ԵՐԳԵ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ՀԱՆԴԵՍ ԱՍՍՕՐԵԱՅ», Ի

ՋՆՈՒՆԿՄ

ԽՕՄԲ Հ. Ն. ԱԿՆԵԱՆԻ

ԱՌՈՒՑ ԸԶՔԸՆԱՐ ԵՐԳԵԼ Ի ՆԸԻԱԳՍ ԶԱՌՈՒՐՍ ՅԻՇԱՏԱԿ, ԹԷ ԻՅԵՆ ԱՂԻՔ ՅԱՅՏՆԵԼՈՅ ԶԸՂՁԻՑ ԿԱՐՈՂ ԵՒ ԱՏԱԿ: ՀԱՍՅԵՆ Ի ԹԻԿՈՒՆՍ ԳՈՒՍԱՆՔ ԿԸՂԱՐՁԱՅ ԵՒ ՊԱՐՔ ԵԳԵՐԱՅ, ՅԱՒԵՐԺԱԶԱՐՍՈՒՆՔ ԿՈՂՄԱՆՅԸՆ ԿՈՂԱՅ ՅԸՍՏԱԿ ԱՂԵՐԱՅ, ՅՕՐԻՆԵԼ ԳԵՂՕՆՍ ԵՒ ԵՐԳՍ ԴԸՐՈՒՍԱՏԵԱՅ ՅԱՐԵԱՅՆ ԱՍՊԱՐԷՍ, ՀԻՒՍԵԼ Ի ՎԱՐԳԻՑ ՊԸՍԱԿՍ ԲՈՂՈՐԻՑ ՊՍԱԿԵԼ ԶԱՐԷՍ, ԶԻ ՄԱՏՁԻ ԸՄԲԻՇ ԱՅՍՕՐ Ի ՀԱՆԿԷՍ, ԵՒ ՓՈՐՁ ԵՒ ԸՆՏԻՐ, ԲԱԶԿՕՔ ԿՈՐՈՎԻ ՄԸՏՕՔԸՆ ՀՈՒԺԿՈՒ, ՔԱՁԱՅ Ի ԽԸՆԿԻՐ: ՏԵՍԱՔ ՄԵՔ ԸԶՔԸՆ, ՅՈՐԵԼԵԱՐ ԱՐԳՈՅ, ԸՄԲԻՇ ՅԱՄՊԱՐԷՍ, ՈՒՐ ԶԱՄԸՍ ՅԻՍՈՒՆ ՀԸՆՁԵՑԵՐ ԿԱՅՈՒՆՍ Ի ՄԵՐ ԿԱՃԱՌԷՍ: ԱՅՈՒ ՈՉ ԱՆՅԵՐ ՆՊ ՈՂԻՒՄՊԵԱԿԱՆ ՄԸՐՅԱՆԱՅ ՀԱՆԿԷՍ, ԱՅԼ ՎԱՍԱԿՔԻ ԳԸՐՁԻԿ ՀԻՒՍԵՑԻՆ ԶԳԸԼԽՈՎԳ ԲԵՁ ՊԸՍԱԿՍ ԱՆՏԵՍ: ԹԷՊԷՑ ԵՒ ՉԻՅԵՍ ԿԱՐՕՑ ՊԸՍԱԿԱՅ ԵՒ ՊԱՍՄՈՒՃԱՆԱՅ, ԸՆԿ ԱՅՆՁԱՓ ՃԸԳԱՆՑ, ՊԷՍՊԷՍ ՎԱՍՏԱԿՈՅ, ԶՈՐ ԱՆՁԻ ՔՈ ԶԱՆԱՅ, ԱՅԼ ԿԱՆ ԵՒ ՄԸՆԱՆ ԱՐԳԱՍԻՔ ՔԸՐՏԱՆՅՊ ՅԻՇԱՏԱԿ ԱՆԱՆՑ, ԶՈՐ ԴԱՐՔ ՊԱՍՄԵՍՅԵՆ ԱՐԳԱՐ ԴՐՈՒՍԱՏԵՕՔ ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ: ՊԱՐՇԻՆ ՔԵՒ ԿԸՂԱՐՁՔ ԵՒ ՄԱՅՐՆ ՔԱՂԱՔԱՅ ԱՄՈՒՐՆ ԱՐԳԱՆՈՒՁՔ ԹՕԹԱՓԵԱԼ ԸԶՍՈՒՔ, ՅԱՄԱՔԵԱԼ ԶԱՐՏՕՍՐ ՈՐՊԷՍ Ի ՅԱՆՈՒՐՁԱ: ՔԵՁ ԸՆԾԱՅԱՐԵՐ ՏՓՂԻՍ ԵՒ ԲԱԳՈՒ ԵՒ ԱԶԱՆ ՄԱՍԻՍ, ԵՒ ՏՈՒՆՆ ՄԱՆՔԱՇԵԱՆ, ՅՈՐՈՅ Ի ՊԱՐՇԱՆՍ ԵՒ ԴՈՒ ԻՍԿ ԴԱՍԻՍ: ԻՍԿ ՅԱՐԿՍ ՄԵՒՐԱՐԱՅ ՔԵՁ ՀԱՐԱԶԱՏԻԿ ՈՉ ԸՆԾԱՅՍ ՊԱՇՏԷ, ԱՅԼ ԳՈՒԹ ՀԱՅՐԵՆԻ, ՍԷՐ ՍԵՌՆ ԵՒ ԶԵՐՄԻՆ ՅՈՍԿԻ Ի ՏԱՇՏԷ. ԶՕՐԷՆ ԴԱՅԵԿԻ ԱՌ ԴԱՅԵԿՈՐԴԻՆ ԽԱՅՏԱՆ ՄԵՐ ԱՂԻՔ, ԶԻ ԶԱՓԱՄԲՔ ԾՈՎՈՒ ԾԸՓԻՆ ԽԱՆԿԱԿԱՐ ԵՒ ՎԷՑ ՎԷՑ ԱՂԻՔ: ԼԵՌԵՍՅԷ՝ ԱՐԳԵՕՔ Հ Ա Ն Գ Է Ս Ա Մ Ս Օ Ր Ե Ա Յ Ի Հ Ա Ն Կ Է Ս Տ Օ Ն Ի Ն, ՅՈՐԺԱՄ ՄԸՇԱԿԻՆ ԻՐՈՅ ԻՍԿ ԱՅԳԻՈՅՆ ԵՐԱՆՏԻՔ ԶՕՆԻՆ: ԱՆԿԱՆ ՍԵՐՄԱՆԻՔ ՍԵՐՄԱՆԱՅԱՆԻԿ, Դ ԵՏՈՒՆ ԱՐԳԱՍԻՍ, ԵՒ ԶԻՔ ԻՍԿ ԲԸՆԱԻ Ի ՀՆՁԵԼ ԶԱՐԳԻՆՍ ԳԸՐՏԱՆՅԸԳ ԿԱՍԻՍ: ՏԱՅԵՆ ՔԵՁ ԵՐԿԻՆՔ ԴԱՐՁԱՐՁԱՐՁԱ ԱՄԱՅ ԹԱՐԱՂՈՒՆ ԶԵՂՈՒՆ, ԶԻ ԳՈՐԾԵԼ ՄՏԱԳԻՐ ՄԵՂԸՐ Ի ՓԵՐԱԿՍ ՄԱՐԹԱՍՅԷ ՄԵՂՈՒՆ: ՄԻ ՄԸՏՅԷ ԶՔԵԻ ԱՐԵԳԱԿՆ Ի ՄԱՐ, ԶԻ ԼՈՅՍՆ ՏԸԸՆՁԵԱՆ ՇՈՂԱՅՅԷ ՅԱՆԿՈՐԿ ԸԶՁԱՆԱՊԱՐՀԱՒԿ ԱՅԺՄ ԵՒ ՄԸՇՏԸՆՁԵԱՆ:

Ի ՎԻԵՆԱ, ՅՅ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 1937:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ ԵՒ ՆԱՄԱԿՆԵՐ Ա. ՍԱՐՈՒԽԱՆԻ ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ՅՈՐԵԼԵԱՆԻ ԱՌԹԻ

Bruxelles, le 2 Octobre 1937.

Notre Société félicite vivement Monsieur Saroukhan pour son activité littéraire cinquantenaire et se remémore sa collaboration pour la fondation de la chaire d'Arménologie à l'Université de Bruxelles.

A mis, Institut Oriental.

Roma, 2 Ottobre 1937.

Plaudo cordialmente celebrazione operosita multiforme nobile concittadino cordiali voti benaugurando.

Agagianian Vescovo.

Հոտվմ, 29 Սեպտեմբեր 1937:

Մեծապատիւ եւ Մեծարգոյ

Պարոն Առաքել Սարուխանեան Սիրելի համաշխարհիկ եւ ազնիւ Բարեկամ Վիեննա:

Ձեր գործունէութեան բարենշան յիանա մեայ յորեկանը պատեհ առիթ մը կ'ընծայէ ինձ արտայայտուիլ Ձեր արդիւնաշատ անձին նկատմամբ:

Դուք, մեծարգոյ Պարոն, ոչ թէ բախտի եւ շնորհի միջոցաւ է որ մատնանիշ կ'ըլլաք յայն Ձեր բարեկամաց, այլ միայն շնորհիլ Ձեր բանիմաց եւ իրազէտ գործունէութեան եւ ճշգրտալի ու հաստատրիմ ծառայութեան: Դուք համեստ եւ կարկառուն դէմք մ'էք ի պատիւ հայ համայնքին, միշտ ուղիղ եւ անչահախնդիր: Ձեր ճշմարիտ ազգասիրութիւնը կը փառաբանեն Ձեր երկասիրութիւնները. ամէն ժամանակ եւ ամէն մարահանապաղ ազգային կաճատներուն եւ մարահանապաղ ազգային կաճատներուն էք եւ առիթ էք փախցնել ազգային գործոց մէջ եւ անկախաբանաբար ամէն տեղ եւ յամեստար հանդիսանալու ամէն տեղ եւ յայն նայնի: Ձեր երակներուն մէջ հայ արիւնն եռացած է եւ այս յառաջացեալ տարիքի մէջ եւս կը մնայ տակաւին: Ձեր հայրենի կրօնքին փառած յաւէտ

պատեհ առիթ էք զլացած անոր բարգաւաճանաց եւ պայծառութեան համար աշխատիլ: Վկայ են այս արտայայտութեան Ձեր քանիցս ի Հոտվմ ճանապարհորդելը եւ Սրբազան Պատերու աշխարհահռչակ վսեմաշուք ծիրանաւորներու հետ, իմա երջանկալիչատակ Ռամպոլլա եւ Մերրի դէլ Վալի, տեսնուելու, արծարծելու հայ կաթողիկէութեան հողերը վարչութեան խնդիրը ի Ռուսիա, եւ երբ Տերամբ, յաջողութիւն գտաւ եւ սկսաւ մեծաքայլ զարգանալ սոյն վարչութիւնը, որքան մեծ հրճուանք կը խայտար Ձեր կրօնասէր եւ ազգասէր սիրտը, որուն ես ինքնին վկայ եմ: Ձեմ կրնար մոռնալ Ձեր անձնազոհ աջակցութիւնը եւ ինձ իսկ գլխովին ի կովկաս մինչ Առաքելական Կառավարչի տիրոջսիւ Վատիկանէն հաստատուած եւ Ռուս պետութենէն ընդունուած կը վարէի սոյն պաշտօնը: Քանի անգամ փոխաբքային ելած ենք ի միասին մեր կրօնական եւ ազգային գործոց բարօրութեան համար սատար եւ հովանաւորութիւն խնդրելու:

Ահա այսպիսի վերջիչումներով առցեալ կ'ըլսեմ. Ձեր յիանա մեայ գործունէութիւնը հայութեան եւ ուղղափառութեան հորիզոնի վրայ իբր ճանաչագեղ աստղ մը կը փայլի. Ձեր ճշմարիտ բարեկամները՝ յորոց կարգին եմ եւ ես, սերկեան կը հրճուին եւ կուտ սրտիկ կը շնորհաւորեմ Ձեր յորեկանը: Օն ուրեմն հաճեցէք ընդունիլ ի դիմաց Ձեր անկեղծ բարեկամիս, շնորհաւորութիւններն եւ կեղծ բարեկամիս, շնորհաւորութիւններն եւ ջերմ մաղթանքները. թող շնորհէ Ձեզ երկունքը, որ յամայր ամս Ձեր գործունէութիւնը շարունակէք եւ օգտակար ըլլաք կրօնքիս եւ Ազգիս՝ ինչպէս մինչեւ հիմայ, յայտմ քիս եւ Ազգիս՝ ինչպէս մինչեւ հիմայ, յայտմ բարեբար Աստուած, բարեաց պարգեւատուն: Ահա այսպիսի սրտաբուխ զգացումներովս կը կնքեմ նամակս կրկին մաղթանք, որ իբրեւ նորափետուր արծուի նորոզի Ձեր մանկութիւնը՝ երկնից զեղուն թաթաղուն օրհնութեամբ:

Ձերդ աղօթարար

Սարգիս Եպիսկոպոս Տէր Արքայապետ Տիրոջսաւոր Կոկիսոնի եւ Ձեռնադրիչ հայ Ծիսի ի Հոտվմ:

Աթու Առաքելական
Սրբոյ Յակովբեանց
Երուսաղէմ :

3 Սեպտեմբեր 1937 :

Գերարդոյ

Հ. Ներսէս վարդապետ Ակիմեան

Վիեննա :

Ներեցէք որ Ձեր միջոցաւ յայտնեմ իմ սիրալիր շնորհաւորութիւններս իմ Յարգելի Բարեկամիս, Ազնուամեծար Պ. Առաքել Սա-
րուխանի, իր յիմնամեայ Գրական Յորե-
լեանին առթիւ, զոր կատարելու յօժարու-
թիւնը ունեցած է Պատ. Միարանութիւնդ,
այնքան արդարամիտ զգացմամբ :

Պ. Սարուխան, իմ տպաւորութեամբս,
մին է անոնցմէ, որոնք, կեանքի լիովի փոր-
ձառութեան եւ մտաւորական զարգացման
մարդիկ հաւասարապէս, կրցած են իրենց
գրչին տակ ներդաշնակօրէն լծորդել այդ եր-
կուքէն, կեանքէն եւ գիտութեանէն, իրենց
եկած առաւելութիւնները :

Ատոր մէջ է իր գրականութեան մէջ
այնքան յստակօրէն ի յայտ եկած իր գլիծը,
որ է իրատեսօրէն դատելու ձգտումը :

Այդ ձգտումը, զոր այնքան անվերապա-
հօրէն երեւան կը բերէ իր վէպին մէջ նոյն
խակ, իր մեծադոյն գործին, «Հայկական խըն-
դերը եւ Ազգային Սահմանադրութիւնը» կո-
չուածին մէջ, է մանաւանդ որ ուշագրաւ կը
զանոնայ եւ զինքը տէր կը դարձնէ ողջամիտ
պատմաբանի արժանիքին :

Երանի թէ կարողացած ըլլար կամ կա-
րենար տակաւին ի լոյս ընծայել այդ գրքին
երկրորդ հատորն ալ. լաւագոյն ծառայու-
թիւնը պիտի մատուցած ըլլար ժամանակա-
կից Հայ Պատմութեան :

Նոյն այդ ձգտումն է դարձեալ որ կը
տեսնուի Մանթաշեանի, այդ անգրագէտ
բայց ուժեղ մտքով եւ գործի ու աշխատանքի
փորձութեանց եւ փորձառութեանց մէջ թըր-
ծուելով բարձրացած մեծ Հայուն նուիրած
իր կենսագրական հատորին մէջ, ուր այնքան
յաջողութեամբ կը ներկայացնէ այդ առեւ-
տրականի եւ գրամատիքով մէջ՝ հարուստ
ու բարերարը, իր Ազգին եւ Եկեղեցիին սի-
րովը տողորուած հաշիւի եւ սիրոյ մարդը,
գործաւորին եւ աղքատին զգացումով բա-
բախող ազնուասիրտ մեծատունը :

Միայն այս երկու գրուածքները բաւա-

կան պիտի ըլլային իր բարեկամներուն յար-
գանքին յանձնարարել Պ. Սարուխանը. բայց
անիկա չէ ուղած անչա՛ թաղուցանել բա-
նասիրական քանքարն ալ, զոր վաղուց ստա-
ցած էր, յաշակերտութենէ Միւթարեանցը,
ու իր «Հոլանդա եւ Հայերը», «Բելգիա եւ
Հայերը» եւ «Իրանական գրականութեան
ազդեցութիւնը Վրացական գրականութեան
վրայ» ուսումնասիրութիւններովը յայտնեց
միայն թէ գործի մարդը իր կեանքին դանա-
զան մարդերուն մէջ ինչպէս մնացեր էր նաեւ
մտքի մարդը, իր կեանքի վերջալոյսին ալ,
ամէնուրեք, ուրկից կ'անցնէր ինքը, փնտոե-
լու համար իր ազգին հետքերը մանաւանդ,
ինչպէս երբեմն, երբ նոր էր սկսած գրել,
Սեւ Ծովու ուսուսական ամիերուն եւ Կովկա-
սեան լերանց մէջ :

Պ. Սարուխան արժանի է, հետեւարար,
ոչ միայն իր բարեկամներուն այլ եւ հայա-
դիտութեամբ հետաքրքրուողներու նոյն ա-
տեն՝ սիրոյն եւ գնահատութեան :

Կը փափաքեմ մաղթել որ ապահովարար
չատերէ այս միջոցին յայտնուած սէրն ու
խնդակցութիւնը իրեն համար լինին հողե-
պէս կազդուրիչ, եւ ինքը սրտի քաղցրու-
թեամբ ընդունի Յորելեանի պատկը իմաս-
տութեամբ եւ հասակաւ արեւորեալ իր ճակ-
տին վրայ :

Ողջոյն սիրոյ եւ օրհնութեան՝ իրեն եւ
Ձեր Գերարդոյ Հայրութեան :

Աղօթարար

Պատրիարք Երուսաղէմի
Թորգոմ Արքեպիսկոպոս :

Վենետիկ — Ս. Ղազար, 24 Սեպտ. 1937 :

Ազնուամեծար Տիար

Տիար Առաքել Սարուխան

ի Վիեննա :

Ազնիւ եւ սիրելի Բարեկամ .

Յանուն Գերպ. Արբաճօր եւ համօրէն
Միարանութեանս կը ներկայացնեմ Ձեզի
ամենաշնորհակալ շնորհաւորութիւններ Ձեր
Գրական գործունէութեան բարեպատե՛հ Յիս-
նամեայ Յորելեանին առթիւ, եւ մեծապէս
ուրախ եմ որ Աստուած պահելով Ձեր թան-
կազին կեանքը, տուաւ ուժ եւ կարողութիւն
երկար տարիներով այնքան օգտակար ծա-
ռայութիւն մատուցանելու Հայ Գրական-բա-

նասիրական ասպարէզին մէջ մեր ազգային
Մշակոյթին :

Ազնիւ Բարեկամ, կը ցանկամ որ Աս-
տուած դեռ երկար տարիներ զՁեզ պահէ
քաջաւոր իւր եւ Երջանիկ եւ դուք կարենաք
չարունակել երկար նոյն առուզութեամբ եւ
սովորութեամբ Ձեր կարեւոր բաժինը բե-
րել Բանասիրական ճիւղին :

Ձերդ ազնուութեան
Խ. Ծ .

Հ. Եղիա Փէշիկեան
Ընդհ. Ատենադպիր Միւթարեան Միարա-
նութեան :

Պելճիքահայ Գաղ. Վարչութիւն
Պրիւսէլ :

Պրիւսէլ, 1 Հոկտեմբեր 1937 :

Մեծայարգ Տիար Ա. Սարուխան

Վիեննա :

Մեծայարգ Տէր .

Պելճիքահայ Գաղութային Վարչութիւնս
պատիւն ունեցած է ստանալու Վիեննայի
Միւթարեան յարգոյ Միարանութեան շրջա-
բերականը եւ մեծ ուրախութեամբ տեղեկա-
ցած է որ «Հանդէս Ամսօրեայ» յիսուներորդ-
ցած է որ «Հանդէս Ամսօրեայ» յիսուներորդ-
ցած է որ նախաձեռնած է տօնել
տարեդարձին հետ նախաձեռնած է տօնել
նաեւ ձեր գրական եւ բանասիրական յիմնա-
մեայ վաստակին յորելեանը :

Միւթարեանց Գերարդելի Միարանու-
թեան այս սքանչելի մտածումը գնահատա-
թեան լաւագոյն ցոյցն է՝ որով կարելի էր
վարձատրել ձեր երկարամեայ եւ լեցուն գոր-
ծունէութիւնը :

Պելճիքահայ Գաղութային Վարչութիւնս
հաճոյքն ունի յայտնել ձեզ իր ջերմ շնոր-
հաւորութիւնները եւ հեռուէն սրտանց մաս-
նակցելով օրուան հանդիսութեանց կը փու-
թայ թարգմանը հանդիսանալ Գաղութին
խնդակից զգացումներուն այն պատուին հա-
մար որ կ'ընծայուի, իր գաղութի մտաւորա-
կան կարկառուն եւ յարգուած դէմքերէն
միոյն :

Այս ուրախ առթիւ, մեր լաւագոյն բա-
րեմաղթութիւններուն հետ, կը խնդրենք Գե-
րազնիւ Տիար, որ հաճիք ընդունիլ մեր յար-
գալից զգացմանց հաւաստիքը :

Ի դիմաց Պելճիքահայ Գաղութային
Վարչութեան՝

Ատենադպիր Պ. Մարտիկեան :
Վ. Խ. Մարտիկեան :

Cher collègue A. Saroukhanian.
Je vous demande de bien vouloir recevoir
mes sincères et cordiales félicitations à l'oc-
casion du cinquantième de votre glorieuse
activité littéraire.

Comme collaborateur de la Revue «Han-
des Amsorya», du quotidien «Mchak» et
publiant vos travaux partiels, vous avez en-
richi la littérature arménienne et en même
temps vous avez servi les intérêts de la litté-
rature de tous les peuples caucasiens. Avec
le plus grand plaisir je note que vous avez
été et êtes toujours le partisan de l'unifica-
tion de tous les peuples du Caucase et sur-
tout vous vouliez établir de bonnes et ami-
cales relations entre géorgiens et arméniens,
ces deux peuples frères qui ont une histoire
commune de la grandeur et de l'affliction.

Chaque savant dans le domaine du Cau-
case vous était proche et cher et il était rare
qu'il ne profite pas de vos services.

Je vous souhaite de toute mon âme une
longue et précieuse activité les années à venir.

3 Octobre 1937.

E. Takaïchvili
ancien professeur à l'Université
de Tiflis.

Սիրելի Պր. Սարուխան .

Ձեր յիմնամեայ գրական գործունէու-
թեան յորելեանին առթիւ՝ որ ի մօտոյ կը
սօճուի հաճեցէք ընդունիլ իմ ջերմ շնորհա-
ւորութիւններս :

Հասկնալի եւ սրտաշարժ կը գտնեմ որ
Վիեննայի Միւթարեան Միարանութիւնը իւր
«Հանդէս»ի հիմնարկութեան յիմնամեակի
յորելեանին միացուցած ըլլալ Ձեր յորելեանը :
Վիեննայի Միւթարեանց Պոլսոյ վարժարա-
նին մէջ Ձեր կրթութիւնն ստացած, հայա-
դիտութեան այդ վարպետներուն շունչին տակ
կազմուած միտք մըն էք դուք եւ Ձեր գոր-
ծերուն մէկ կարեւոր մասը այդ Միւթա-
րեանց «Հանդէս»ին մէջ է որ հրատարա-
կած էք :

Ձեր գործերը՝ իւր ազգն ու անոր հին ու
նոր պատմութիւնն ու մշակոյթը ջերմապէս
ու գիտակցօրէն սիրող, այդ պատմութեան
ու մշակոյթին ինչ ինչ շրջաններն ու երեւոյթ-
ները լուրջ հետազոտութիւններով լուսարա-

նել ձգտող հայ մեթոսաւոր ու ժրաջան բանասէրի մը աշխատութիւններն են, որոնք յատկապէս ու վայելուչ ոճով մը արժէքաւոր մէկ բաժինը կը կազմեն մերօրեայ հայ բանասիրական ու պատմաքննական գրականութեան:

Յայտնելով Ձեզի իմ սրտագին խնդակցութիւններս, կը մաղթեմ որ Ձեզի տրուել ապրիլ դեռ երկար տարիներ՝ շարունակելու համար Ձեր գովելի աշխատութիւնները:

Փարիզ, 20 Սեպտ. 1937:

Ա. Զօպանեան:

Պէյրուս, 12 Հոկտեմբեր 1937:

Մեծարգոյ բարեկամ Ա. Սարուխանեան.

Ներողամիտ եղէք եթէ ուշ եմ անդրադառնում ձեր գրական գործունէութեան յորելանին: Ուրախ եմ, որ ձեր յորելանը գուզագրւում է «Հանդէս Ամսօրեայ»ի յորելանին, որի եռամիսեան եւ հին աշխատակիցն եղած էք շարունակ:

Ձեր գրութիւնները միշտ եղած են հետաքրքրական իրենց նիւթով եւ մատչելի իրենց ձեւով:

Գուք միշտ ունեցած էք ընթերցող, որոնց վարակած էք սիրով դէպի ձեր մշակած նիւթը. պատմած էք առանց մանրամասերի, որ տաղտուկ են բերում եւ խօսած էք իբր կիրթ մտաւորական եւ ոչ իբր մոայլ մասնագէտ. ձեր գրչի տակ չոր նիւթերը հիւթալի դարձած են եւ սովորական ընթերցողին դուք քաշած էք դէպի բանասիրութեան դաշտերը՝ հեռու պահելով նրանց փուշ ու տատակից: Առանց զոհելու ձեր ընտրած նիւթերի խորքն ու լրջութիւնը՝ դուք յաջողած էք ընթերցողին կապել անցեալի եւ ներկայի հետ իբր բանիմաց եւ հաճելի գրոյցընկեր:

Ձեր սէրն անմար պահած էք դէպի Հայոց գրականութիւնը հանրային եւ ազգային վերազարթումի մէջ եւ սա ինքնին մեծ արժանիք է, նկատելով որ գրելն արհեստ չէ եղած ձեզ համար: Շատերը վհատած են. աւելի շատերը կեանքի խորքերը թաղուած՝ առանց ազգային եւ մտաւորական մտահոգութեանց.

դուք մնացած էք կենդանի եւ սրտցաւ հայ, որ կատուած է իր հաւաքական անցեալին:

Կը մաղթեմ ձեզ երկար տարիներ նոյն սիրով եւ հետաքրքրութեամբ ապրել մեր հին կեանքը եւ այդ սիրով ու հետաքրքրութեամբ վարակել նոր ընթերցողներին:

Կրկին խնդրելով, որ ներողամիտ լինէք յապաղումի համար,

Մնամ յարգանքօք

Ն: Աղբալեան:

Պրիւսէլ, 28 Սեպտեմբեր 1937:

Գերաշնորհ Հայր Ն. Վարդապետ Ակինեան
ի Վիեննա:

Պ. Ա. Սարուխանի գրական եւ հրատարակչական գործունէութեան յիսնամեայ յորելանի առիթով, կը փութամ իմ ամէնէն անկեղծ ու սրտագին շնորհաւորութիւններս յայտնել յորելանը ազնիւ բարեկամիս, որ յիսուն տարիներէ ի վեր անընդհատ աշխատակցած է «Հանդէս Ամսօրեայ» հայագիտական ուսումնասիրութիւն, Մշակ օրաթերթի, եւ հրատարակած բազմաթիւ գրական ու բանասիրական երկասիրութիւններ, որոնք արդիւնք են պրպտող եւ ուսումնասիրող մտքի եւ բազմակողմանի հմտութեան:

Ես քանիցս հրատարակաւ առիթն ունեցած եմ հայ օրաթերթերու մէջ ներկայացնելու եւ վերլուծելու հեղինակին գործերը: Իր գրական եւ բանասիրական արտագրութեանց յատկանշական գիծերն են՝ ինքնայատուկ ոճ, պարզ ու մէկին բացատրութիւններ, բնական ու պատկերաւոր ներկայացում գաղափարներու, խղճամիտ քննութիւն ու ճշգրիտ դատաւորում հայ անցեալ կեանքի գրական, ազգային, ընկերային եւ պատմական անցքերու ու դէպքերու եւայլն:

Արդարեւ, ջերմապէս գնահատելի է նախաձեռնութիւնը պատուարժան Յանձնաժողովի յարգելի անդամներուն, որոնք գովելի գաղափարը յղացած են տօնելու յիսնամեայ յորելանը հայ վաստակաւոր բանասէրի մը:

Մնամ ամենախորին յարգանքօք՝

Հ. Տէրոսկի:

Վ. Ի. Ե. Ն. Ա. Մ. Ի. Թ. Ա. Բ. Ն. Տ. Պ. Ա. Բ. Ն.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS Commentarium officiale. Libreria Vaticana, Città del Vaticano.

ACTA UNIVERSITATIS GOTOBURGENSIS Göteborgs Högskolas Arsskrift. Göteborg.

AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN IN WIEN Sitzungsberichte. Hölden-Pichler-Tempsky A.-G., Wien.

ANALECTA BOLLANDIANA. 24 Boulevard St.-Michel, Bruxelles.

ANNALI R. Istituto Sup. Orientale di Napoli.

ARCHIV ORIENTALNI Journal of the Czechoslovak Oriental Institute. Vlašská 19, Praha III.

BYZANTINISCHE ZEITSCHRIFT. B. G. Teubner, Leipzig C 1.

ECHOS D'ORIENT Revue trimestrielle. 18 bis, Rue Christian Tell, Bucarest III.

FRATERNITÉ Ամսագիր. Հայերէն հրատարակութիւն: 3 Rue Mouthalon, Paris IX.

HORIZONS Place des Canons. Rue El Borge, Beyrouth.

LE MUSÉON Revue d'Études Orientales. 2 Rue de l'Eclure, Louvain.

ORIENS CHRISTIANUS Halbjahrshefte für die Kunde des christlichen Orients. Otto Harrassowitz, Leipzig.

ORIENTALIA CHRISTIANA ANALECTA Piazza Santa Maria Maggiore 7, Roma 128.

ORIENTE MODENO Rivista Mensile, Via Lucrezio Caro 67, Roma.

RECHERCHES DE SCIENCE RELIGIEUSE 15 Rue Monsieur, Paris VIIe.

REVUE D'HISTOIRE ECCLÉSIASTIQUE 40 Rue de Namur, Bruxelles.

SITZUNGSBERICHTE DER BAYERISCHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN München.

SONNENAUFGANG Mitteilungen des Deutschen Hilfsbundes für christliches Liebeswerk im Orient, Fürstenbergerstraße 151, Frankfurt a. M.

THE ARMENIAN MIRROR A weekly, 296½ Shawmut Ave., Boston, Mass. U. S. A.

THE ARMENIAN SPECTATOR A weekly, 156 Fifth Avenue, New York.

WIENER ZEITSCHRIFT für die Kunde des Morgenlandes. Orientalisches Institut, Wien.

ZEITSCHRIFT DER DEUTSCHEN MORGENLÄNDISCHEN GESELLSCHAFT Deutsche Morgenländische Gesellschaft, Leipzig.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Խմբագրութեան ուղարկում:)

Ազատեան Թ., Ժամանակակից դէմքեր: Ա. Զօպէլ եւ Հրանդ Ասատուր: Կ. Պոլիս 1937, էջ 78: Գինն՝ 50 դր.: («Մշակոյթ», Մատենաշար Թ. 6:)

«Ալիք» Ժողովածու (62 նկարներով): Ալիք թերթի հնգամեակի առիթը 1931—1936: Թէհէրան 1937, էջ 286: Գինն՝ 30 Փր.:

Աղբալեան Ն., Բանասէրի Յուշագիրք: Ա. պրակ: Պէյրուս 1937, էջ 20: Գինն՝ 1 Փր.:

— Բանասէրի Յուշագիրք: Բ. պրակ: Պէյրուս 1937, էջ 20—36: Գինն՝ 1 Փր.:

Արալանեան Արք. Գեորգ, Գեղեցիկ Աստուածք: Գ. 1500 մտածումի, խորհուրդի

եւ զգացումի քանդակներ: Կ. Պոլիս 1937, էջ 158: Գինն՝ 100 դր.:

Արտաւաղ Արքեպիսկոպոս, Ընտանեկան դատարարականութիւնը մեր տուններէն ներս: Հարէպ 1937, էջ 144: (Արտատպ. Ազգական եւ Եփրատէն):

Բարթոլեան Տ., Հայ Տելեմաք: Գահիրէ 1934, էջ 312: Գինն՝ 20 եգ. դ. (պատկերազարդ):

Երեմեան Արամ, Ռուսահայ Թատրոնի պատմութիւնը (սկզբից մինչեւ 70ական թուականը). Պատմա-քննադատական տեսութիւն: Ա. հատոր: Վենետիկ 1933, էջ 754 (պատկերազարդ):